

סילבוסים מקוצרים

אלתור ג'אז (Jazz Improvisation)

אלברט בגר

תקציר הקורס: הקורס מהווה פלטפורמת בסיס, להבנה וליישום בנגינה של עקרונות האלתור במוסיקת הג'אז.

מטרת הקורס:

- להקנות ידע וכלים מעשיים לסטודנטים המעוניינים להיכנס לעולם המוסיקה המאולתרת
- בניית בסיס מעשי שממנו ניתן יהיה להמשיך ולהעמיק בנושא, גם אחרי סיום הקורס

נושאי הקורס:

- אלתור חפשי על המרווחים השונים
- מוטיב, פיתוח וסקוונצות
- סולמות המאג'ור כחומר לאלתור
- סולמות מינור הרמוני ומינור מלודי
- המודוסים הנגזרים מסולמות המאג'ור
- אלתור מודאלי על המודוסים (דורי, פריגי, לידי, מיקסולידי)
- הספטאקורדים השימושיים
- אלתור והבנה של מהלכים הרמוניים המקובלים בז'אנר
- בלוז – מאג'ור, מינור
- היכרות ונגינה על סטנדרטים מסורתיים, המקובלים בג'אז

שיטות מחקר

ד"ר ענבל גוטר

מטרת הקורס היא היכרות עם מגוון רחב של ספרות וחומרי מחקר רלוונטיים לתחום המוסיקה, וכמו כן, טיפוח גישה ביקורתית בעבודת המחקר המוסיקלית.

מטרת הקורס היא היכרות עם מגוון רחב של ספרות וחומרי מחקר רלוונטיים לתחום המוסיקה, וכמו כן, טיפוח גישה ביקורתית בעבודת המחקר המוסיקלית.

נושאי הקורס:

- מקורות המידע וחומרי המחקר בספרייה; משאבי מידע אלקטרוניים וטכניקות חיפוש; אנציקלופדיות, ביוגרפיות, דיסקוגרפיות – בפורמט מודפס ואלקטרוני; כתבי עת מרכזיים במוסיקה ובתחומים אינטרדיסציפלינריים; שיטת הקיטלוג בספריה
- מהימנות ושיפוט מקורות מידע
- מחקר איכותני
- מתודולוגיות מחקר מוסיקולוגי
- המאמר המדעי; קריאה וניתוח מאמרים; ניתוח וכתובת תמצית מאמר (*abstract*); כללי ציטוט ביבליוגרפיים
- עקרונות יסוד בכתובת חיבור מחקרי תוך התנסות מעשית; ניתוח וכתובת ביקורת
- מקורות ראשוניים ואופן השימוש בהם; מקורות משניים ואופן השימוש בהם; סקירת טקסטים מרכזיים ממספר תקופות בהיסטוריה של המוסיקה: טקסטים בהיבטים היסטוריים, היבטים תיאורטיים, היבטים אנליטיים וכו'.

נושאים במוסיקה של המאה ה-20

ד"ר ענבל גוטר

תיאור הקורס:

הקורס ידגום זרמים מוסיקליים שונים במהלך המאה העשרים בפרספקטיבה היסטורית תוך התייחסות לשיטות הלחנה ולסוגיות תרבותיות.

נושאי הקורס:

- טונליות במעבר
- א-טונליות
- שיטת שנים עשר הטונים
- סריאליזם טוטאלי
- מוסיקה "מקרית"
- קולאז'ים וציטוטים
- מוסיקה אלקטרונית
- מינימליזם
- תפיסות סאונד

מבוא לתקופה הרומנטית

ד"ר אדה דוברובצקי

נושאי הקורס:

- מבוא: רקע היסטורי, פוליטי, תרבותי ואמנותי לרעיונות חדשים בתחילת המאה ה-19. בני דורו של בטהובן. רעיונות, עקרונות ומסרים של האמנים הרומנטיקנים. קודמיו של הרומנטיציזם. ק"מ פון ובר והאופרה הרומנטית הגרמנית.
- שוברט. Lieder
- שוברט – Lieder, מחזורי שירים
- הסימפוניות והמוסיקה הקאמרית של שוברט
- הסימפוניות והמוסיקה הקאמרית של שוברט (המשך)
- מנדלסון: שירים ללא מילים ואוברטורות

- מנדלסון: סימפוניות ומוסיקה קאמרית
- שומן: יצירותיו לפסנתר
- שומן – Lieder
- שומן – סימפוניות
- רומנטיציזם בצרפת: באלט
- אופרה בצרפת: מאיירבר
- ברליוז – המחדש של הסימפוניה
- ברליוז – המשך
- שופן – מייסד האסכולה הפולנית
- שופן – המשך
- ליסט – מייסד האסכולה ההונגרית
- ליסט – המשך
- סקירת ההתפתחות של האופרה הרומנטית בצרפת, איטליה וגרמניה בשנים 1840-1890.
- וגנר והאופרה הרומנטית בגרמניה
- הרפורמה האופראית של וגנר
- האופרות של ורדי
- האופרות של ורדי
- ברהמס: סימפוניות
- אסכולות לאומיות באירופה המזרחית: רוסיה וצ'כיה

מבוא לתקופה קלאסית

ד"ר אדה דוברובצקי

נושאי הקורס:

- שיעור מבוא: התקופה הקלאסית בהיסטוריה של מוסיקה; המושג "קלאסי" ומשמעותיותו.

שינוי החשיבה המוסיקלית בתקופה הקלאסית. השוואת יצירות

- עידן הנאורות. הסגנון הגלנטי.
- מוסיקה וחברה באירופה במחצית השנייה של המאה ה-18. קונצרטים פומביים. האסתטיקה המוסיקלית במאה ה-18.
- אופרה seria ואופרה buffa. G.B. Pergolesi's "La Serva Padrona".
- הרפורמה של גלוק
- האופרה "אורפאוס" של גלוק
- הרמוניה קלאסית ועקרונות המבנה המוסיקלי.
- התגבשות הסימפוניה. צורת הסונטה. סימפוניה במנהיים. ד' סקרלטי. קפ"ע באך.
- יוזף היידן. הסונטות והסימפוניות של היידן.
- הסימפוניות של היידן (המשך)
- רביעיות המיתרים והסונטות לפסנתר של היידן
- האורטוריה "בריאית העולם" של היידן. הגשת התרגיל הראשון
- מוצארט: ביוגרפיה. מוצארט ואופרה של המאה ה-18
- האופרות של מוצארט: "נישואי פיגרו"
- האופרות של מוצארט: "נישואי פיגרו" (המשך)
- מוצארט: "דון ג'ובני"
- מוצארט – סונטות ורביעיות
- הסימפוניות של מוצארט
- הסימפוניות של מוצארט (המשך)
- מוצארט וקונצ'רטו לסולן ולתזמורת
- בטהובן – אמן של התקופה החדשה. סונטות לפסנתר של בטהובן. הגשת התרגיל השני.
- סונטות לפסנתר של בטהובן (המשך)
- סונטות לפסנתר של בטהובן
- רביעיות המיתרים של בטהובן
- הסימפוניות של בטהובן
- הסימפוניות של בטהובן (המשך)

- הסימפוניות של בטהובן

אופרה במאה ה-20

ד"ר אדה דוברובצקי

נושאי הקורס:

- מבוא: אופרה בסוף המאה ה-19. לאן דרכה של האופרה?
- מוורדי לווריסמו. פוצ'יני: "Il Trittico"
- פוצ'יני: "Turandot"
- מוואגנר לר' שטראוס: "Salome"
- סימבוליזם באופרה רוסית: רימסקי-קורסקוב – "תרגול הזהב"
- סימבוליזם ואימפרסיוניזם: דביסי – "Pelleas et Melisande"
- ראבל: "L'enfant et les sortilèges"
- ברטוק: "טירתו של כחול הזקן"
- האופרות של ק' וייל
- האופרות של סטרווינסקי
- שנברג: "משה ואהרן"
- ברג: "ווצק"
- אופרה-אורטוריה: א' הונגר
- הינדמית: "קרדיאק"
- אופרה בארה"ב: גרשווין
- אופרה בצרפת: פ' פולנק
- אופרה בברז"מ: פרקופייב ושוסטקוביץ'
- האופרה האנגלית: בריטן
- אופרה בארה"ב (המשך) – מנוטי

- רוק-אופרה
- פ' גלאס
- הנצה: "הלורד הקטן"
- מחזמר ואופרה – היסטוריה ותקופתנו

מוסיקה ומחול

ד"ר אדה דוברובצקי

נושאי הקורס:

- מבוא: מחול ומוסיקה בעולם העתיק (עד תקופת הרנסנס)
- סוגי המחול בחברה האצילה בתקופת הרנסנס והבארוק. באלט החצר
- מחול במוסיקה בתקופת הבארוק
- מחול במוסיקה בתקופה הקלאסית
- באלט בתקופה רומנטית. "La Sylphide" – הבאלט הרומנטי הראשון. מוסיקה לבאלט – סוגיות מרכזיות.
- הבאלט "Giselle" מאת א' אדם וג'יל פרו
- מוסיקה ריקודית ביצירותיהם של המלחינים הרומנטיים
- הבאלט הקיסרי הרוסי: צ'ייקובסקי. "אגם הברבורים" – גרסאות כוריאוגרפיות שונות
- צ'ייקובסקי: באלט וסימפוניה
- שינויים בבאלט בשלהי המאה ה-19. התחלת המחול המודרני: איזדורה דנקאן ולואי פולר. דיאגילב ורעיון הרפורמה בבאלט.
- ס' דיאגילב, מ' פוקין, אי סטרווינסקי – שילוב האמנויות בבאלט
- ו' ניז'ינסקי
- "פולחן האביב" – סטרווינסקי וניז'ינסקי
- "פולחן האביב": מ' בז'אר, פ' באוש, א' פרלז'וקאז'
- מחול מודרני ופולקלור מוסיקלי – "הכובע המשולש": דה פאייה, פיקסו ומיאסין

- מחול מודרני ופולקלור מוסיקלי – "החתונה": סטראווינסקי, ב' ניז'ינסקייה, ל' גונצ'רובה
- מחול ההבעה הגרמני ואקספרסיוניזם במוסיקה
- הבאלט הניאו-קלאסי: סטראווינסקי וג' בלאנשין
- בלאנשין והרפרטואר של המוסיקה העולמית
- ג'. קייג' ומ' קנינגהם
- י' קיליאן: לראות את המוסיקה בתנועה

מבוא לאתנו מוסיקולוגיה

פרופ' שושנה וייך-שחק

תקציר הקורס: הקורס מציג את האתנומוסיקולוגיה כדיסציפלינה מדעית הקשורה קשר הדוק עם תחומי האנתרופולוגיה, לימודי תרבות וסוציולוגיה. המוסיקה של עמים שונים בעולם תיחקר כביטוי תרבותי מורכב, מתוך נקודת ראייה אתנומוסיקולוגית, על מנת להבין את המוסיקה כתופעה חיה בעלת אפיונים מוסיקליים (הנגלים דרך ניתוח מוסיקלי) ובעלת קשר הדוק לנסיבות ביצועה ולתרבות מבצעה.

מטרות הקורס:

- להביא להיכרות עם ההיסטוריה וההתפתחות של תחום האתנומוסיקולוגיה, החל בעבודתם של החוקרים בתום המאה ה-19 ובעיקר באמצעות הישגיהם של הדמויות והזרמים האינטלקטואליים והחברתיים שעיצבו את התפתחות התחום במאה ה-20.
- להכיר רפרטואר מוסיקלי של תרבויות העולם, תוך ניתוח מוסיקלי והבנת המוסיקה כחלק אינטגרלי של התרבות של כל עם ועם.

נושאי הקורס:

- הגדרת התחום; אפיוני הנושאים באתנומוסיקולוגיה
- סקירה ביבליוגרפית; תפקוד ושימוש במוסיקה

- פונציונאליות המוסיקה בתרבויות שונות
- ראשיתה של האתנומוסיקולוגיה וההמצאות הטכניות
- הרישום בתווים ומשמעותו במחקר האתנומוסיקולוגי
- החוקרים הראשונים בגרמניה
- הארכיונים הראשונים בתחילת המאה ה-20
- כלי הנגינה ושיטות סיווגם
- האסכולה הגרמנית וזו האמריקנית
- קשרים עם האנתרופולוגיה בראשית האתנומוסיקולוגיה בארה"ב
- החוקרים במחקר האתנומוסיקולוגי בארה"ב
- בדיקה והגדרות של הפארמטרים המוסיקליים: קצב, מלודיה, מבנה
- המוסיקה בעמי הטבע – אפריקה (קניה, גאנה): שבטי מסאי, גיקווי, אוא
- המוסיקה בעמי הטבע – אמריקה הדרומית (פרו): שבטי האורחון, יאגואה, קאמפה
- השפעות המוסיקה האפריקנית באמריקה
- המוסיקה הפולקלורית – סגנונות שונים
- סגנונות במסעות בין גדות הים: טנגו, פלאמנקו

שרים ומשוררים: על נקודת המגע שבין מילים וצלילים

פרופסור עודד זהבי

הקורס יעסוק בנקודות ההשקה והמפגש בין שתי דיסציפלינות אומנותיות: השירה הלירית והמוסיקה. במהלך הקורס יבחנו האופנים בהן מתכתבות הדיסציפלינות ביניהן, ובמהלכו יעלו לדיון בין היתר סוגיות של מצלול (מהי "המוסיקה של המילים", מדוע שיר ותרגומו לשפה אחרת יולחנו באופן אחר לגמרי, מהם הכלים העומדים לרשות המלחין בבואו להקשיב למוסיקה הפנימית של שיר נתון, מה ההבדל בין קצב מוסיקלי לקצב פואטי ועוד), זמן פואטי וזמן מוסיקלי (מדוע שיר לירי שקריאתו אורכת כדקה, מולחן לעתים בלחנים של חמש דקות ומעלה, כיצד נשמרות פרופורציות מבניות בהעברה ממדיום למדיום, כיצד יוצרים השהיה טקסטואלית והשהיה מילולית, מה תפקידו ואיכויותיו של "שיר התיאטרון" ועוד) המימד הביצועי של השירה הנקראת, ודיון במשוררים הקוראים משיריהם. כמו כן יידונו סוגיות של טווחי פרשנות המתאפשרים בעת הלחנת פואטיקה קאנונית (עד כמה ניתן להביט באור עכשווי על טקסטים של אבן גבירול, ביאליק ואחרים) ועוד. בקורס ינותחו יצירות מוסיקליות ששאבו את השראתן מן השירה הלירית ובמקביל, יידונו טקסטים פואטיים שעניינם המוסיקה

והמעשה המוסיקלי. תבחנה הלחנות בסוגות שונות לשיר מסוים ויתקיימו דיונים על מקומם חשיבותם וערכם) של שירי משוררים מולחנים.

משירי ארץ אהבתי: מילים וצלילים בשיריה המולחנים של לאה גולדברג

פרופסור עודד זהבי ופרופ' חיה שחם

עיון בחטיבות משיריה המולחנים של לאה גולדברג. הקורס יעסוק הן בהצגתם של הטקסטים, והן בניתוח ההיבטים המוסיקליים של הלחנים, וכן – במערך הזיקות שבין הרובד המילולי-סמנטי-אידיאי ובין הרובד הצלילי-מוסיקלי של השירים.

מסלול מואץ

פרופסור עודד זהבי

מטרת הקורס: לאפשר לתלמידים מצטיינים לקבל הדרכה אישית בפרויקטים הקרובים ללבם. אחת לחודש תיערך פגישה קבוצתית במועד המצוין במערכת. נושאי המפגש השנה יהיו: מרכיבי הבעה מוסיקלית שאינם טעוני גובה-צליל. במהלך פגישות אלו אציג את נקודות המוצא לדיון בסוגיות הללו, והתפתחות הדיונים תהיה מושפעת במידה רבה ממבנה הכתה ומהדגשים שיבחרו המשתתפים בשיעור להציג.

הפגישה הקבוצתית הראשונה תיוחד ליצירתו יאניס קסנאקיס "[פ]סאפפה".

הפרויקטים האישיים אינם צריכים להיות קשורים בהכרח לנושא הכיתתי הנלמד.

הרמוניה ב'

פרופסור עודד זהבי

תקציר הקורס: קורס המשך לקורסי ההרמוניה הבסיסיים, הקורס יעסוק בהרחבת "אוצר המילים" ההרמוני ושימושי. הקורס ישלב הקניית מיומנויות של ניתוח הרמוני ומקומו במכלול היצירה המוסיקלית עם באספקטים פרקטיים של הרמון תוך שימוש מושכל בידע שנרכש.

מטרת הקורס: היכרות עם מגוון הרחבות הרמוניות, עם סוגי אקורדים מרובעים ומורכבים ועם שימושים קיצוניים במעטפת הטונאלית. היכרות עם האופן שבו השתמשו מלחינים שונים במרכיב ההרמוני לצרכים הבעתיים, עם האופן שבו משתלבים מרכיבים הרמוניים עם מרכיבי זמן מוסיקלי, קצב הרמוני ומבניות מוסיקלית לסוגיה.

נושאי הקורס:

חזרה וביסוס ידע קודם, האחדת מינוח ואסטרטגיות עבודה

מבוא לניתוח יצירות: הסונטה בדו מז'ור מאת מוצארט, כדוגמה

הרחבת הרפרטואר ההרמוני, היכרות עם אקורדים מורכבים

המשך הדיון במודולציות

"חירות ניתוחית" במובנה ההרמוני

הרמוניה ותזמור; הרמוניה וזמן הרמוני

פואזיה ומוסיקה

פרופסור עודד זהבי

תקציר הקורס: הקורס יעסוק בנקודות ההשקה והדיון בין דרכי ההבעה האומנותית הפואטית (שירה לירית) והמוסיקלית. ייבחנו האופנים שבהם מתכתבות הדיסציפלינות ביניהן, ייבחנו סוגיות של מצלול, זמן פואטי וזמן מוסיקלי, המימד הביצועי של השירה הנקראת (תרתי משמע), ינותחו יצירות מוסיקליות, שירה ושירים שעניינם המעשה המוסיקלי, תיבחנה הלחנות בסוגות שונות לשיר מסוים ויתקיימו דיונים על מקומם חשיבותם וערכם(?) של שירי משוררים מולחנים.

מטרות הקורס: להעמיק את ההיכרות עם הדיסציפלינה המוסיקלית בעזרת בדיקת השתקפויותיה ויחסי הגומלין שלה עם דיסציפלינות אחרות. לחדד את יכולת הקריאה וההבנה של המשתתפים בטקסטים פואטיים ולהטמיע דרכי ניתוח הרלוונטיות ליצירות המשלבות שירה ומוסיקה.

נושאי הקורס:

בין הנושאים שיילמדו במהלך השנה יכללו פרקים אלה:

1. מוסיקת המילים, האיכויות המוסיקליות של השפה הנכתבת (ברוב חלקי הקורס יתקיימו דיונים בשירה עברית ובשירה בשפות אחרות)
2. האיכויות המוסיקליות של השירה המקראית. על ריתמוס גלוי וסמוי
3. השתקפויות רב מימדיות: על נאראטיב מוסיקלי ונאראטיב פואטי
4. זמן מוסיקלי וזמן פואטי
5. המרכיב הביצועי בפואזיה ומוסיקה, ארטיקולציה, טמפו, דינמיקה
6. הבלדה
7. השיר האומנותי (ליד) ונקודות המפגש שלו עם המוסיקה של המאה ה-19
8. אירוניה, סאטירה, חמלה, על המוסיקה בשירות הקברט המחאה והסאטירה
9. הזמר העברי והדיאלוג שלו עם השירה האומנותית והעממית
10. גלות, בית, ארץ מולדת. על שירה לאומית ונקודת המפגש שלה עם מוסיקה לאומית.

פיתוח שמיעה מתקדם

פרופסור עודד זהבי

תקציר הקורס: הקורס יעסוק בהקניית מיומנויות מתקדמות בתחום פיתוח השמיעה. לצד הטמעה מתמשכת של מיומנויות יסוד בתחומי המלודיה, ההרמוניה, המקצב והשמיעה הרב-קולית יעסוק הקורס באופני למידה והתפתחות עצמית של הלומדים, וגם במתודולוגיות להוראת פיתוח השמיעה.

מטרת הקורס: לשפר את יכולת הלמידה העצמית, הטמעת אבני היסוד המוסיקליות ומיומנויות הקריאה מהדף וההכתבה המלודית (חד קולית ורב קולית) ההרמונית והריתמית, תוך שימוש בדוגמאות נבחרות מהרפרטואר הנורמטיבי.

נושאי הקורס:

- מיומנויות קריאה: קריאה וכתובה במפתחות בס, אלט וטנור
- מיומנויות קריאה מהדף: טכניקות של ניתוח מלודי ויישומן ביצירות קוליות במגוון סוגות מוסיקליות
- הרמוניה: ביסוס ידע קודם – זיהוי אקורדים משלושים ומרובעים. ביסוס וחזרה על מהלכים הרמוניים שגורתיים
- זיהוי ופענוח מהלכי הרמוניים מורכבים, קדנציאליים ושאינם כאלו
- הכתבות הרמוניות הכוללות מודולציות ושימוש באקורדים מורחבים
- קצב (החל באמצע הסמסטר) ביסוס עקרונות ריתמיים בסיסיים, תבניות ריתמיות שכיחות, ניתוח וביצוע. תבניות ריתמיות מורכבות, הכתבה ריתמית דו קולית

קומפוזיציה א

פרופסור עודד זהבי

תקציר הקורס: הקורס יעסוק במספר סוגיות יסוד עקרוניות בקומפוזיציה. לצד דיונים תיאורטיים בנושאים שיפורטו, ילווה הקורס תהליכי כתיבה מעשיים של תלמידיו ויתווה דרכי ניתוח עצמאיות של יצירות מזווית הראיה של המלחין.

מטרות הקורס:

1. לאפשר בנייה של מסד מידע ומיומנויות בטכניקות קומפוזיטריות שונות
2. ללוות תהליכי הלחנה של המשתתפים לאור הנלמד בכיתה, תוך דיון בתהליכי הכתיבה, החל בשלב הרעיוני עד לדרכי קבלת משוב על העבודה.
3. להציג דרכים שבהן יסייע ניתוח מושכל של יצירות מופת להעשרה והרחבת הידע הקומפוזיטורי

נושאי הקורס:

- על המרכיבים הקומפוזיטורים המשניים: הדינמיקה ככלי הבעתי
- על המרכיבים הקומפוזיטורים המשניים: ארטיקולציה, מנעד, הרחבת תחומי הביטוי הכלי והקולי
- על השקט ככלי הבעתי
- המהירות הנכונה, קביעת מהירות ביצוע, הנחיות למבצע ומשמעויותיהן
- מתווים מלודיים, עקרונות כתיבה מלודיים
- תבניות ריתמיות וקומפוזיציה ריתמית
- צורה מוסיקלית. במה מדובר

רביעיות מיתרים

פרופסור עודד זהבי

תקציר הקורס: הקורס יעסוק בהיכרות עם הסוגה 'רביעית מיתרים' תוך התמקדות במאפיינים ההבעתיים והאסתטיים הנובעים מהמדיום המוסיקלי הזה. במהלך הקורס יוצגו וינותחו יצירות נבחרות מתוך הכמות העצומה של רביעיות המיתרים שנכתבו במהלך ההיסטוריה ויוקנו ללומדים כלים לבחינת היצירות האלו.

מטרות הקורס: למידה לעומק של סוגה מוסיקלית (במקרה זה, רביעית המיתרים), היכולת להבין כיצד הרכבה הכלי משפיע במידה כל כך משמעותית על אופן ההבעה המוסיקלי, היכולת להבין את היווצרותה של מסורת מוסיקלית של כתיבה לרביעייה ומשמעותה (כלומר מדוע היו כל כך הרבה מלחינים שהרגישו שהם בצלה של מסורת הכתיבה הקלאסית לרביעייה וכיצד התפתח הז'אנר בכל מקרה), קריאת ערכים אנציקלופדיים וחומר עזר אחר הנוגע לנושא הנלמד, להבינו ולדון בו.

נושאי הקורס:

- מבוא טכני, מהי רביעית מיתרים, מנעדי הכלים, אופני התיווי, ישיבה על הבמה ופרקטיקת ביצוע
- סקירה היסטורית כללית, ציוני דרך היסטוריים בהתפתחות הרביעייה
- מתודת ניתוח של רביעית מיתרים, מה נחפש וכיצד נמצא זאת
- תולדות הכתיבה לרביעיות מיתרים מימי היידן ועד ימינו תוך דגש על רביעיות המיתרים של היידן, מוצארט, בטהובן, שוברט, שומן, ברהמס, מנדלסון, בורודין, דבוז'אק, יאנאצ'ק, מיו, ברטוק, בריטן, פיליפ גלאס, ג'ורג' קראמב, עדן פרטוש ומרדכי סתר.

שירת המקהלה

יוסי זייפרט

תקציר הקורס: חוויית השירה במקהלה; פיתוח קול; הכרות עם הרפרטואר העולמי והישראלי למקהלה; לימוד התפקיד האישי; תרגול השירה בקבוצה הקולית ובמקהלה הנרחבת וטיפול הקשב ההדדי והשמיעה המוזיקלית; הכנה לקראת מופעי המקהלה השונים.

מטרת הקורס: עשייה מוזיקלית פעילה דרך שירה באנסמבל; שיפור האיכות הקולית לשירה ולדיבור; השתלבות בביצוע מוזיקלי בקבוצה; האזנה והקשבה לסביבה; הבנת השימוש בגוף ככלי; הכרות עם הסטוריית הכתיבה למקהלה; העשרה וחווייה "חברתית מוזיקלית"

תורת המוסיקה הערבית

ד"ר תייסיר חדאד

מטרת הקורס: הקורס עוסק בהיכרות מעמיקה עם מספר רב של מקאמאת שימושיים במוסיקה הערבית הקלאסית, ובהצגת יסודות תיאורטיים ומרכיבים בסיסיים במבנה המקאם ואופן השימוש בהם בנגינה ובשירה.

נושאי הקורס:

- חלוקת הסולם בקונגרס קהיר בשנת 1932
- המקאם כמערכת הזזות
- הטטראקורדים והפנטאקורדים כמרכיבים בסיסיים
- סוגי הצירופים והחיבור ביניהם
- הצלילים המרכזיים במקאם

- הכיוון המלודי והשפעתו על ישות המקאם
- מודולציות
- הפער בין תיאוריה לפרקטיקה
- אופן השימוש במקאם ביצירות פורמאליות

מבוא לסאונד ומחשב: אקוסטיקה, יסודות הצליל והמחשב

איציק מזרחי

תקציר הקורס: קורס תיאורטי ומעשי המקנה את הידע הבסיסי והמונחים העיקריים ההכרחיים לשם שימוש בתוכנות מוזיקאליות. הקורס מסביר את תופעת הצליל על היבטיו האקוסטיים, הפיסיקליים והמוזיקליים.

הקורס דן בתכונות האקוסטיות של גוון-הצליל בכלי הנגינה השונים, בקול-האנושי, בכלים אלקטרוניים וכד'. כמו-כן, הקורס עוסק בקשר הקיים בין התיאוריה האקוסטית לבין הטכנולוגיה ותוכנות-מחשב מוזיקליות. בקורס יש שימוש במחשב לשם סימולציות בתוכנות, מצגות, קישורים רלוונטיים באינטרנט, ניתוחים ספקטראליים, ועבודת אודיו.

נושאי הקורס:

- יסודות הצליל
- עוצמה וגוון
- יצוג אנלוגי לעומת יצוג דיגיטלי
- סביבת האולפן האלקטרוני
- יסודות העבודה עם אודיו באמצעות מחשב: הקלטה, עריכה וצריבה לדיסק

הסדרה הסימפונית

אירנה פרינדלנד

תקציר הקורס: בקורס זה יידונו היצירות המוסיקליות שתבוצענה במהלך עונת המנויים של התזמורת הסימפונית החדשה חיפה. הקורס יעסוק בסוגיות הקשורות לכתיבת היצירות, להיסטוריה התקופתית הרלוונטית וכמו כן, להיבטים תרבותיים וחברתיים. הקורס ניתן במסגרת הסכם בין אוניברסיטת חיפה לתזמורת הסימפונית החדשה חיפה.

נושאי הקורס:

- סטראווינסקי – ציפור האש
- היידן – קונצ'רטו לצ'לו ברה מג'ור
- ברהמס – סימפוניה מס' 2
- מוצארט – סימפוניה מס' 29
- שפור – קונצ'רטו לקלרינט
- ברטוק – קונצ'רטו לתזמורת
- ברהמס – קונצ'רטו לפסנתר מס' 1
- ברנשטיין – שלושה ריקודים סימפוניים
- סן סאנס – קונצ'רטו לכינור מס' 3
- רימסקי-קורסקוב – שחרזאדה
- רספיגי – מזרקות רומא
- שוסטקוביץ' – פתיחה חגיגית
- צ'ייקובסקי – סימפוניה מס' 5
- גליאר – קונצ'רטו לנבל
- פנדרצקי – אדג'טו מתוך "גן העדן האבוד"
- ראוול – הוואלס
- דביאסי – נוקטורנים
- דה פאיייה – לילות בגני ספרד
- סזאר פרנק – ואריציות סימפוניות

- ראול – רפסודיה ספרדית
- צ'ייקובסקי – רומיאו ויוליה
- בטהובן – קונצ'רטו לכינור
- מהלר – סימפוניה מס' 2 בדו מינור ("התחייה")

סדנת מקצב ותיפוף

קרן פנפיון

הקורס ייסוב סביב שלושה מרכיבים – קצב, קשב ומפעם. נוסף להוראתם ייערך דיון בהבדלים ביניהם וביחסי הגומלין שלהם. בסדנה ישולבו לימוד תיאורטי עם עשייה מוסיקלית בתיפוף.

המוסיקה בתקופת הרנסאנס

ד"ר איתן שטיינברג

תקציר הקורס: הקורס יעסוק במוסיקה של תקופת הרנסאנס ובשאלות עקרוניות שהמושג "מוסיקת הרנסאנס" מעלה. במהלכו נכיר יצירות מאת המלחינים המרכזיים בתקופה, לצד יצירות של מלחינים שהזמן השכיח אותם מתודעת המאזינים והחוקרים. נעסוק בתופעת התפתחות המוסיקה החילונית והאינסטרומנטלית ובדוק האם ערכי הרנסאנס חדרו אל עולם המוסיקה והשפיעו עליו, כפי שקרה באמנויות אחרות.

נושאי הקורס:

- ממונדיה לרב קוליות – הרצאות מבוא.
- האמנות החדשה מול האמנות הישנה – עידן חדש: התפצלות לסגנונות ע"פ מדינות
- אנגליה – 'שחקן' חדש המתמודד על הבכורה המוסיקלית

- המוטט – סיפור שאינו נגמר...
- התפתחות המיסה על צורותיה השונות
- המדריגל
- הרפורמציה הפרוטסטנטית
- מי מפחד מתיאוריה? הקונספטיאלזציה של המוסיקה בתקופת הרנסאנס.

קונטרפונקט מתקדמים

ד"ר איתן שטיינברג

תקציר הקורס: זהו קורס המשך לקורס "קונטרפונקט א-ב". הקורס יעסוק בהעמקת הידע וההיכרות עם המוסיקה של המאות 16-17, תוך התבססות על החומר שנלמד בשנה שעברה. כמו כן נערוך הכרות עם טכניקות הקונטרפונקט בתקופת הבארוק (בעיקר במוסיקה של י"ס באך).

נושאי הקורס:

- סוגים I-IV בשלושה קולות
- סוג V
- תורת המלודיה
- טכניקת החיקוי (Imitation)
- כתיבת מוטט קצר ב-3 קולות (פרויקט אמצע סמסטר)
- מבוא לקונטרפונקט באך
- עקרונות העיצוב המלודי כהמשך ופיתוח של אסטטיקת הרנסאנס
- השילוב בין קונטרפונקט ופונקציונאליות הרמונית
- אינוונציה
- קונטרפונקט: יחסי קולות ("סוגים") והטיפול בדיסוננט מהמאה ה-18 ועד למאה ה-20

הרמוניה מתקדמים

ד"ר איתן שטיינברג

תקציר הקורס: זהו קורס המשך לקורס "הרמוניה א-ב". הקורס יעסוק בהעמקת הידע וההיכרות עם המוסיקה מבוססת-הטונליות, תוך התבססות על החומר שנלמד בשנה שעברה. הלימוד יעשה תוך הקשבה והתבוננות ביצירות שונות. במהלך הסמסטר תינתנה משימות שבועיות לפתרון בבית, ומשימות לפתרון בכיתה. התרגילים יכתבו בטכניקה של כתיבה ל-4 קולות ובטכניקות של כתיבה אינסטרומנטלית. כמו כן החומר הנלמד ייושם מידי שבוע בכתיבה חופשית (לא סגנונית/תקופתית) וביצוע הקטעים בכיתה.

נושאי הקורס:

- הרמוניה דיאטונית:

- דומיננטות שניוניות
- מודולציה – חזרה
- סקוונצה

- הרמוניה כרומטית:

- מיקסטורה – מינוריזציה
- השימוש בספט-אקורדים
- אקורד 9, 11, 13
- האקורד הנפוליטאני
- האקורד הגרמני
- האקורד הצרפתי
- אקורדים כרומטיים נוספים
- כרומטיות בקונטקסט רחב כגורם מרחיב צורה

פיתוח שמיעה מתקדמים

ד"ר איתן שטיינברג

תקציר הקורס: זהו קורס המשך לקורס "פיתוח שמיעה א-ב", והוא יעסוק בהעמקת הידע וההיכרות עם המוסיקה מבוססת-הטונליות. זאת תוך התבססות על החומר שנלמד בשנה שעברה, ובהתייחס לחומרים הנלמדים במקביל בקורס "הרמוניה מתקדמים".

נושאי הקורס:

מחצית ראשונה של הסמסטר:

- הכתבות (הכתבות קוליות והכתבות קצב)
- שירה
- ביצוע קצב בקול אחד

מחצית שנייה של הסמסטר:

- הכתבות (הכתבות קוליות והכתבות קצב)
- שירה
- ביצוע קצב בשני קולות

פיתוח שמיעה

אריק שפירא

תקציר הקורס: הכרת המרווחים; הכתבות דיאטוניות

מטרת הקורס: לפתח את השמיעה המוסיקלית של הסטודנטים

נושאי הקורס:

- זמרה על פי תווים בחוברות Sight Singing בהוצאת Oxford

- הכתבות קצב
- הכתבות אקורדים
- הכתבות מלודיות דיאטוניות

הרמוניה

אריק שפירא

תקציר הקורס: לימוד בסיסי של הרמוניה לפי המשמעת של באך; פונקציונאליות

מטרת הקורס: להכשיר את הסטודנט במיומנות הרמונית בסיסית

נושאי הקורס:

- אקורדים משולשים (מז'ור, מינור, מוקטן, מוגדל) והיפוכיהם
- ספטאקורד דומיננטי והיפוכיו
- עקרונות ההרמוניה הפונקציונאלית
- פתרון האקורד המוקטן והספטאקורד הדומיננטי
- הרמון בס נתון
- הרמון סופרן נתון

קונטרפונקט

אריק שפירא

תקציר הקורס: בניית מנגינה; חיבור קונטרפונקט לסוגיו; קונטרפונקט חפשי

מטרת הקורס: להכשיר את הסטודנטים לכתיבה קונטרפונקטית

נושאי הקורס:

- בניית מנגינה
- תו-מול-תו
- רבעים מול חצאים
- עיכובים – הכנה ופתרון
- קונטרפונקט חפשי

מחשבות על רגשות ומשמעות במוסיקה

יובל שקד

תקציר הקורס: עיונים ביחסים שבין רגשות למוסיקה (האם ניתן בכלל לבטא רגשות במוסיקה? איך? כיצד מוסיקה מעוררת אותם? איך נקלטים רגשות שבוטאו? וכי הרגשות הנקלטים הם אלה שבוטאו? מדוע חוזרים ומאזינים מתוך בחירה לקטעי מוסיקה שמעוררים רגשות שליליים למיניהם?) ובמשמעות הגלומה במוסיקה (אם בכלל, איזו, איך), ובעקבותיהם – ניסיון להבין מה פירוש 'להבין מוסיקה'. כל אלה ייערכו על יסוד היכרות עם פרקי הגות פרדיגמטית ועם יצירות מוסיקה

מבוא לניתוח יצירות

יובל שקד

תקציר הקורס: דיון במהותו של ניתוח מוסיקלי – תנאים, מטרותיו, סיכוי, מגבלותיו, יכולותיו; עיסוק אנליטי בהיבטים מוסיקליים מבודדים; הכרת אופנים שונים של מחשבה אנליטית; הצגת מקרים פראדיגמטיים של אנליזה

מטרות הקורס:

- לאכן את מהותו של ניתוח מוסיקלי, משמעותו והשלכותיו
- להבחין בין אופנים שונים של מחשבה אנליטית; להבין את מניעיהן, הגיון, דרך פעולתן ותכליתן; ללמוד להכירן; ולתרגלן

נושאי הקורס:

- תנאי היסוד של ניתוח
- שפת הניתוח ומושגיה
- דפוסים שלמים – נוסחאות סיום, faux bourdon, basso lamento, דיאטוניקה/כרומטיקה
- מישורי בחינה – הרמוניה, מלודיה, טקסטורה, צורה, נורמטיביות, רעיון ועוד
- אופני מחשבה אנליטית – בס ממוספר, פונקציות, שכבות, גרעין נושאי ועוד
- מקרי מופת, יצירות המציבות בעיות מיוחדות, ויצירות שאין טעם לנתחן, לכאורה
- איך מתחילים ניתוח? איך חותמים אותו?

מוסיקה אמנותית בישראל – רעיון, מציאות ודילמות

יובל שקד

תקציר הקורס: לאומיות במוסיקה; מוסיקה יהודית; שאלת הזהות הישראלית; אידיאולוגיה (סמויה וגלויה), זרמים, סגנונות, היסטוריה והיסטוריוגרפיה, מרכז ושוליים, מקומיות ואוניברסליות, יוצרים מרכזיים ומגמות מסתמנות

דרישות קדם:

- שליטה בקריאת תווים

מטרות הקורס:

- לברר את תולדות המוסיקה האמנותית בישראל, לאתר את מקורותיה ולהתוות את

תמונתה העכשווית – והכול על יסוד הכרה של רפרטואר קנוני רלבנטי

נושאי הקורס:

- זהות ישראלית ויהודית במוסיקה
- רצף, חידוש והתפלגות
- אידיאולוגיות – גליות וסמויות
- מרכז ושוליים
- מקומיות ואוניברסליות
- יחסי מקור ועיבוד
- מבוא למוסיקה פלסטינית אמנותית

קונטרפונקט (קורס המשך)

יובל שקד

תקציר הקורס: בקורס (שני בין שניים שנתיים) יוצגו ויתורגלו אחד לאחד הסוגים השונים של קונטרפונקט בשניים ובשלושה קולות, שלא טופלו בקורס היסוד. בעקבות זאת יילמדו טכניקות של קונטרפונקט בקומפוזיציה; צירופים של המינים השונים של חיבור קונטרפונקט; וטכניקות של הולכת קולות בפרספקטיבה היסטורית (גם במוסיקה "הרמונית"). בין השאר, יידונו אינוונציה, קנון ופוגה. הסטודנטים יחברו במהלך הקורס חיבורים קונטרפונקטיים דו-קוליים, חפשיים, קצרים.

מטרות הקורס:

- לפתח את הרגישות וההבנה לתשתית של מורכבות מוסיקלית – בהאזנה, בביצוע וביצירה
- להקנות מיומנויות של פרטיקה קונטרפונקטית למיניה – בתרגול, בניתוח ובניסיונות חיבור

נושאי הקורס:

- חזרה על כתיבה קונטרפונקטית בשני קולות בכל אחד מחמשת הסוגים
- חזרה על כתיבה קונטרפונקטית בשלושה קולות בשני הסוגים הראשונים

- כתיבה קונטרפונקטית בשלושה קולות בסוגים השלישי, הרביעי והחמישי
- יישום בקומפוזיציה של כתיבה קונטרפונקטית לסוגיה
- הארכות (prolongations) מלודיות-קונטרפונקטיות וקונטרפונקט במסגרת הרמוניות מוארכות
- השפעות הרמוניות על הולכת קולות
- כתיבה כוראלית
- צירופים של שונים סוגי הכתיבה הקונטרפונקטית
- הולכת קולות בפרספקטיבה היסטורית
- קונטרפונקט במוסיקה בת זמננו
- אינוונציה, קנון, פוגה – היכרות עם המבנים והצורות, ניתוח, חיבור

קשב והתבוננות

יובל שקד

תקציר הקורס: בהישען על היכרות עם היבטים פסיקליים של צליל והתוודעות למורכבות של תחושת צליל ורבדיה, יוצגו תחילה אבני דרך ואבני נגף של תפיסה מוסיקלית. הבנה של מהותה של מציאות מוסיקלית (אמת ואשליה) וגילוי ממדיה הקיומיים ומגעי הרוחב שלה עם מישורי תפיסה אחרים, עם אחריותו של היחיד ועם כוחות החברה והתרבות ינבעו מבירור של שורת נושאים ומקרים פרטיים – כלי נגינה אוטומטיים ואלקטרוניים; מוסיקה פוטוריסטית; מיקרוטונאליות; המדיום 'צליל' באמנות חזותית ובימתית; הפנינג, תיאטרון-מוסיקה חדש ותסכיתי רדיו.

מטרות הקורס:

- להתוודע לקשב למיניו ולברר את מהותה של תפיסת מוסיקה
- להציג את המרכיבים הוויזואליים והמטריאליים של מוסיקה ומשמעויותיהם ואת קשרי הגומלין שבין מוסיקה לאמנויות הפלאסטיות ואמנויות הבימה כהיבטים של "מטא-מוסיקה"

נושאי הקורס:

- ההיבטים הפיסיקליים של צליל
- תחושת צליל ורבידה, תפיסה מוסיקלית [רעש, מרווחים, קול, סימולטניות, הרמוניה, אינטנסיביות, כיוון, זמן]
- כלי נגינה חדשים [פארץ', גרינג'ר, קארילו, קאגל], מכאניים (אוטומטיים) [אנטייל, נאנקרו] ואלקטרוניים [תרמין, און-מרטנו, טראוטוניום, אורגן המונד, סינטיסייזר, מחשב]
- מוסיקה אלקטרונית [שטוקהאוזן, בולז, בריו, קסנאקיס], קונקרטיט [שפר, אנרי] ומוסיקת מחשבים [סובוטניק, אפלטון]
- העבר וההווה של מוסיקה פוטוריסטית
- מיקרוטונאליות, מערכות צליל חדשות [וישנגרדצקי, קארילו, אובוכוב, האבה, פארץ', האס, פופה] ומערכות צליל חדש
- המדיום 'צליל' באמנות – אמנות קינטיט, פסלי-צליל ואינסטלציות, אמנות קונספטואלית [לה מונטה יאנג, טרי ריילי, דיטר שנבל, ג'ואן לא ברברה, מקס ניוהאוס, סטיב פקסטון, רוברט ראושנברג, דייוויד טיודור, איבון ריינר, ג'ון קייג', לוסינדה צ'יילדס, לורי אנדרסון, פלוקסוס, ז'אן טנגלי]
- וידאו [פאיק]
- הפנינג, פרפורמנס, תיאטרון-מוסיקה חדש ותסכיתי רדיו [קייג', קאגל]
- שירה קונקרטיט [שופן, בלונק]
- פרטיטורות וירטואליות ונגינה בזמן אמת

מבוא לפילוסופיה של המוסיקה

יובל שקד

תקציר הקורס: עיונים בהיבטים פילוסופיים של מוסיקה (נרטיב, זמן, מבע, שפה, ביצוע ואינטרפרטציה, משמעות, תכלית, קדמה ועוד) על יסוד היכרות עם הגות פרדיגמטית ועם יצירות מוסיקה

מטרות הקורס:

- לברר מה תכלית הבירור

- לפתח רגישות לצורך וליכולת לעסוק בשאלות אסתטיות במוסיקה ולאפשרות לצאת נשכרים מכך בעשייה מוסיקלית ופרא-מוסיקלית למיניה

נושאי הקורס:

- מהי פילוסופיה של המוסיקה?
- תולדות הפילוסופיה של המוסיקה
- מהי מוסיקה – כקונספציה או רעיון, ומבחינה אונטולוגית? האם יש לה משמעות כלשהי, ואם כן – איך היא נבנית ומושגת?
- נרטיב (הבעה, ביטוי) וייצוג
- תפיסת החלל והזמן (צורות מוסיקליות) והממדים הפיזיים של מוסיקה
- מוסיקה ורגשות (במוסיקה, ובקרב המאזינים)
- האם מוסיקה היא שפה? / מוסיקה – לשון – מקצב
- ביצוע יצירות ותיאוריות של אינטרפרטציה מוסיקלית
- בעיית הריאליזם בפילוסופיה המודרנית של המוסיקה
- העצמה המוסיקלית – פילוסופיה של המוסיקה כפילוסופיה פוליטית
- הבנה של מוסיקה והערכה שלה
- מוסיקה – בשביל מה?

סמינריון מחלקתי (כולל "אמנות ללא גבולות")

יובל שקד

תקציר הקורס: הסמינריון המחלקתי (של החוג למוסיקה) ו"אמנות ללא גבולות" (של שלושת חוגי המשכן לאמנויות) נערכים, ככלל, לסירוגין. תכניהם של המפגשים נקבעים לקראת כל שנה, ובמקרה הצורך – במהלכה. מרבית המפגשים הם עם מרצים (ובכללם יוצרים) אורחים, מן הארץ ומחו"ל. מקצתם הם בבחינת סיורים לימודיים.

מטרות הקורס:

- להפנות תשומת לב לענייני השעה והמקום ולהתוודע לנושאים שאינם נכללים בתכנית הלימודים הסדירה
- לעודד סקרנות, שיקוף אחראי, דיון ומחשבה ביקורתית

סדנת מבוא להפקה מוסיקלית

אסף תלמודי

מטרת הקורס: רוב המוסיקה שאנו צורכים כיום מוקלטת, נערכת, ולפעמים אפילו נכתבת באולפן הממוחשב. מכאן משתמע שרוב המוסיקה שאנו צורכים כיום היא מופקת. שאלות טכניות, מוסיקליות ואומנותיות נשזרות זו בזו, ומחכות לפתרון בעבודה המוסיקלית מול המחשב. הקורס יספק מבוא ראשוני לחלק מן השאלות האלה ויחייב התנסות בפתרון המעשי. במהלך הסמסטר יתנסו כל התלמידים בכתיבה, גגינה, הקלטה, ועריכה של מוסיקה באולפן, ויידרשו להתמודדות אומנותית עם התוצאות.

נושאי הקורס:

- מושגי יסוד באקוסטיקה והמשך שימוש ב-Nuendo
- מושגי יסוד באלקטרו-אקוסטיקה ושימוש ראשוני בהקלטה ממוחשבת
- מושגי יסוד בצליל ממוחשב
- סינתסייזרים וסמפלרים
- נושאים טכניים אחרונים
- תחילת עבודה על שיר באולפן
- מיקס מתקדם
- כיתת אומן

"נקודת מפגש" (סמינר מחלקתי) / "מדברים אמנויות"

"נקודת מפגש" (הסמינר המחלקתי של החוג למוסיקה) ו"מדברים אמנויות" (הסמינר המשותף לשלושת חוגי המשכן לאמנויות) נערכים מדי שבוע, וככלל, לסירוגין. תכניהם של המפגשים נקבעים לקראת כל שנה, ובמקרה הצורך – במהלכה. מרבית המפגשים הם עם מרצים (ובכללם יוצרים) אורחים, מן הארץ ומחו"ל. מקצתם הם בבחינת סיורים לימודיים.

קבוצות עבודה (Working Groups)

קבוצות הסטודנטים יתמסרו כל אחת לעשייה רציפה בנושא אחד. העשייה תכלול היכרות עם כתבים ויצירות, תתרחש בהנחיה מתאימה, כמובן, ותוצריה יהיו תכניות קונצרטים פרוגרמטיות, קטלוגים נושאים ואחרים, דפי אינטרנט מקצועיים וכיוצא באלה.

דרישות קדם:

- אין

מטרות הקורס:

- להכשיר את המשתתפים ולתרגלם באיסוף חומר, בלימוד, בכתיבה, בעריכה, בקטלוג ובהבאתם של חומרים כתובים למתכונת מוגמרת הראויה לפרסום
- לעודד גילוי עניין והתמדה, ולתרגל ביצוע עבודה בעלת משקל בלוחות זמנים קשיחים

